

12 КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Джерело: <https://www.pedrada.com.ua/article/2762-yak-klyuchov-kompetentnost-ta-naskrzn-vmnnya-potrbn-uchnyam-5-9-klasv>

<i>Компетентність</i>	<i>Уміння</i>
1. Вільне володіння державною мовою	- здійснювати усну й письмову комунікацію (говоріння, слухання, читання, письмо) на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм сучасної української літературної мови, особливостей стилів мовлення та основних художніх та інформаційних (нехудожніх) жанрів, типів мовної взаємодії - отримувати й опрацьовувати інформацію з різноманітних (звукових/аудіальних, друкованих, цифрових) джерел, критично її осмислювати та використовувати в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; - відповідально, з усвідомленням впливовості мови та цінності державної мови як мови міжнаціональної взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей в різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження
2. Здатність спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної)	ситуативно прийнятно та ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати й обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди й переконання в усній та письмовій формах (слухання, говоріння, читання, письмо) в різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, професійних, громадських тощо), спираючись на знання лексики й граматики відповідної мови, її норм, соціокультурної специфіки, особливостей міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою Повне або часткове копіювання будь-яких матеріалів сайту, цитування, публікація їх анотованих оглядів допускаються лише з письмового дозволу редакції сайту
3. Математична компетентність	розвивати й застосовувати математичне мислення для: розв'язання широкого спектру проблем у повсякденному житті моделювання процесів і ситуацій із застосуванням математичного апарату усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому й суспільному житті людини
4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій	застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для: пояснення світу природи, визначення питань і формулювання висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, спричинених людською діяльністю, і відповідальність особи як громадянина за наслідки цієї діяльності
5. Інноваційність	реагувати на зміни та долати труднощі, бути відкритим до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад

	освіти, громада тощо), визначати й ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб займатися навчанням упродовж усього життя та досягати успіхів у ньому
6.Екологічна компетентність	усвідомлення екологічних основ природокористування дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів розуміння контексту і взаємозв'язку господарської людської діяльності і важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства
7.Інформаційно-комунікаційна компетентність	впевнене, критичне й відповідальне використання цифрових технологій для розвитку й спілкування; здатність безпечно та етично застосовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності в навчанні та інших життєвих ситуаціях
8.Навчання впродовж життя	визначати власні потреби у плані розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, пошуку можливостей для навчання й розвитку ; спроможність вчитися й працювати як у колективі, так і самотійно, організовувати своє навчання, оцінювати його й ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна
9.Громадянські та соціальні компетентності	пов'язані з ідеями демократії, моралі, справедливості, рівності, свободи, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають: спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському й суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння духовно-моральних, соціальних, економічних і політичних понять і сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини й верховенства права, поцінювання культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального й фізичного добробуту та здоров'я; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки й спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та базуються на загальноприйнятих моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності
10.Культурна компетентність	стійкий інтерес до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу; шанобливе ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин України, інших країн і народів; здатність розуміти й шанувати творчі способи вираження та передачі ідей і смислів в різних культурах через різні види мистецтва й інші культурні форми; прагнення до розвитку й вираження власних ідей, почуттів засобами культури й мистецтва

11. Підприємливість і фінансова грамотність	ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, перетворюючи їх на цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою, уміння розв'язувати проблеми, готовність брати відповідальність за власні рішення, здатність працювати в команді заради планування та здійснення проєктів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність
---	--

11 НАСКРІЗНИХ УМІНЬ

Наскрізні вміння (м'які навички) є спільними для ключових компетентностей здобувачів освіти.

Джерело: <https://www.pedrada.com.ua/article/2762-yak-klyuchov-kompetentnost-ta-naskrzn-vmnya-potrnb-uchnyam-5-9-klasv>

1. Читання з розумінням	сприймати, розуміти інформацію, записану (передану) різним способом або відтворену технічними пристроями; виявляти припущення та інформацію, надану в тексті в неявному вигляді; доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні умовиводи фактами з тексту та неявними доказами; висловлювати ідеї, пов'язані з новим розумінням тексту після його аналізу та добору контраргументів
2. Висловлення власної думки усно й письмово	передавати словесно власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації та обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії
3. Критичне та системне мислення	визначати характерні ознаки явищ, подій, ідей; аналізувати й оцінювати доказовість і вагу аргументів у судженнях, враховувати протилежні думки і контраргументи; відрізняти факти від їхньої інтерпретації, розрізняти спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси й способи для оцінювання надійності кількісних і якісних доказів та достовірності інформаційних джерел
4. Творчість	творче мислення, продукування нових ідей, використання ідей інших та їх доопрацювання; застосування знань з різних предметів і галузей для створення нових об'єктів, ідей вміння; випробовувати нові ідеї з обґрунтованим ризиком під час висловлення та впровадження нового
5. Ініціативність	активний пошук і пропонування рішень для розвитку й перевірки ідей та вирішення проблем (створення цінностей)
6. Логічне обґрунтування позиції	висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді умовиводів/суджень, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів
7. Конструктивне керування емоціями	розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших; розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, та вживати заходів, які відповідають емоційному стану, на основі усвідомлення того, що особа може керувати емоціями, знає способи налаштування себе на продуктивну діяльність
8. Оцінювання ризиків	розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на велику кількість чинників

9. Ухвалення рішень	оцінювати способи розв'язання проблем, враховуючи їхні етичні, правові, екологічні та суспільні наслідки
10. Розв'язування проблем	формулювати проблеми і представляти їх різними способами; обирати й отримувати дані для вирішення проблем з надійних джерел, застосовуючи різні прийоми/стратегії розв'язання/вирішення проблем
11. Співпраця з іншими	обґрунтовувати користь взаємодії під час спільної діяльності; планувати свою і групову роботу, підтримувати учасників групи; допомагати та спонукати/заохочувати інших до досягнення спільної мети